

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 17 februari 2009 (*)

”Direktiv 2004/83/EG – Miniminormer för beviljande av flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande – Personer som kan komma i åtnjutande av alternativt skydd – Artikel 2 e – Verklig risk att utsättas för allvarliga hot – Artikel 15 c – Allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt – Bevis ”

I mål C-465/07,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artiklarna 68 EG och 234 EG, framställd av Raad van State (Nederländerna) genom beslut av den 12 oktober 2007, som inkom till domstolen den 17 oktober 2007, i målet

Meki Elgafaji,

Noor Elgafaji

mot

Staatssecretaris van Justitie,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, avdelningsordförandena P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts och M. Ilešič samt domarna G. Arestis, A. Borg Barthet, J. Malenovský, U. Lohmus och L. Bay Larsen (referent),

generaladvokat: M. Poiares Maduro,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 8 juli 2008,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Meki och Noor Elgafaji, genom A. Hekman, advocaat,

- Nederländernas regering, genom C. Wissels och C. ten Dam, båda i egenskap av ombud,
- Belgiens regering, genom C. Pochet och L. Van den Broeck, båda i egenskap av ombud,
- Greklands regering, genom M. Michelogiannaki, T. Papadopoulou och G. Papagianni, samtliga i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom J-C. Niollet, i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom R. Adam, i egenskap av ombud, biträdd av P. Gentili, avvocato dello Stato,
- Finlands regering, genom J. Heliskoski, i egenskap av ombud,
- Sveriges regering, genom S. Johannesson och C. Meyer-Seitz, båda i egenskap av ombud,
- Förenade kungarikets regering, genom V. Jackson, i egenskap av ombud, biträdd av S. Wordsworth, barrister,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom M. Condou-Durande och R. Troosters, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 9 september 2008 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 15 c i rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 304, s. 12, och rättelse EUT L 204, 2005, s. 24) (nedan kallat direktivet), jämförd med artikel 2 e i samma direktiv.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Meki och Noor Elgafaji (nedan kallade makarna Elgafaji), båda irakiska medborgare, och å andra sidan Staatssecretaris van Justitie, angående den sistnämndes avslag på makarnas ansökan om tidsbegränsat uppehållstillstånd i Nederländerna.

Tillämpliga bestämmelser

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

3 I artikel 3 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), föreskrivs följande under rubriken "Förbud mot tortyr":

"Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning."

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

4 I skäl 1 i direktivet anges följande:

"En gemensam asylpolitik, som omfattar ett gemensamt europeiskt asylsystem, utgör en integrerande del av Europeiska unionens mål att gradvis inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som är öppet för personer som tvingade av omständigheterna söker skydd inom Europeiska gemenskapen på laglig väg."

5 Skäl 6 i direktivet har följande lydelse:

"Huvudsyftet med detta direktiv är dels att garantera att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd, dels att garantera att en miniminivå av förmåner är tillgänglig för dessa personer i samtliga medlemsstater."

6 I skäl 10 i direktivet stadgas följande:

"Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna [vilken proklamerades i Nice den 7 december 2000 (EGT C 364, s.1)]. Direktivet syftar särskilt till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten och de asylsökandes och deras medföljande familjemedlemmars rätt till asyl."

7 Skälen 24–26 har följande lydelse:

"24) Det bör även fastställas miniminormer för definitionen och innebörden av status som alternativt skyddsbehövande. Status som alternativt skyddsbehövande bör fungera som ett komplement till den status för skydd av flyktingar som finns i Genèvekonventionen [angående flyktingars rättsliga ställning, undertecknad i Genève den 28 juli 1951].

25) Det är nödvändigt att införa kriterier för att fastställa vilka av dem som ansöker om internationellt skydd som är berättigade till status som alternativt skyddsbehövande. Kriterierna bör hämtas från de internationella förpliktelserna enligt instrumenten för mänskliga rättigheter och från medlemsstaternas praxis.

26) Risker som en befolkningsgrupp i ett land eller ett segment av befolkningen överlag är utsatta för utgör i normalfallet i sig inte ett personligt hot som kan betecknas som allvarlig skada."

8 I artikel 1 i direktivet föreskrivs följande:

”Syftet med detta direktiv är att införa miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd och innehållet i det beviljade skyddet.”

9 Enligt artikel 2 c, e och g används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

”...

c) *'flykting'*: en tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd, ...

...

e) *'person som uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande'*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som inte uppfyller kraven för att betecknas som flykting, men där det finns grundad anledning att förmoda att den berörda personen, om han eller hon återsänds till sitt ursprungsland, eller, i fråga om en statslös person, till det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort, skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada enligt artikel 15 ... och som inte kan, eller på grund av en sådan risk inte vill begagna sig av det landets skydd.

...

g) *'ansökan om internationellt skydd'*: en ansökan om skydd som ges in till en medlemsstat av en tredjelandsmedborgare eller statslös person och där det finns skäl att anta att personen söker flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande ...”

10 Enligt artikel 4.1, 4.3 och 4.4 i direktivet, som återfinns i kapitel II under rubriken ”Bedömning av ansökningar om internationellt skydd”, gäller följande:

– Medlemsstaterna får betrakta det som den sökandes skyldighet att så snart som möjligt lägga fram alla faktorer som behövs för att styrka ansökan om internationellt skydd.

– Bedömningen av en ansökan om internationellt skydd ska vara individuell. Flera omständigheter beträffande ursprungslandet vid den tidpunkt då beslut fattas om ansökan och beträffande sökandens personliga ställning och förhållanden ska beaktas.

– Det faktum att den sökande redan har varit utsatt för allvarlig skada, eller för direkta hot om sådan skada, är en allvarlig indikation på att det finns en verklig risk för att sökanden kommer att lida allvarlig skada.

11 Artikel 8.1 i samma kapitel har följande lydelse:

"Medlemsstaterna får som ett led i bedömningen av en ansökan om internationellt skydd besluta att en sökande inte är i behov av internationellt skydd om det i en del av ursprungslandet inte finns någon välgrundad fruktan för förföljelse eller någon verklig risk för att lida allvarlig skada, och sökanden rimligen kan förväntas uppehålla sig i den delen av landet."

12 Artikel 15 i direktivet återfinns i kapitel V under rubriken "Förutsättningar för att betraktas som alternativt skyddsbehövande". I denna artikel föreskrivs följande under rubriken "Allvarlig skada"

"Allvarlig skada utgörs av

- a) dödsstraff eller avrättning,
- b) tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av en sökande i ursprungslandet, eller
- c) allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt."

13 Enligt artikel 18 i direktivet ska medlemsstaterna bevilja en tredjelandsmedborgare eller en statslös person status som alternativt skyddsbehövande om han eller hon uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande enligt kapitlen II och V.

De nationella bestämmelserna

14 I artikel 29.1 b och d i utlänningslagen från år 2000 (Vreemdelingenwet 2000) (nedan kallad Vw 2000) föreskrivs följande:

"Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt artikel 28 får beviljas en utlänning om

...

- b) han eller hon visar att det föreligger grundad anledning att förmoda att vederbörande vid en avvisning skulle löpa en verklig risk att utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,

...

- d) det på grund av det allmänna läget i hans eller hennes ursprungsland av ministern bedöms som särskilt farligt för vederbörande att återvända dit."

15 I punkt C 1/4.3.1 i utlänningscirkuläret från år 2000 (Vreemdelingencirculaire 2000), i den lydelse som gällde den 20 december 2006, anges följande:

"Enligt artikel 29.1 b i [Vw 2000] ska ett uppehållstillstånd beviljas en utlänning om han eller hon visar att det föreligger grundad anledning att förmoda att vederbörande vid en avvisning skulle löpa en verklig risk att

utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Denna bestämmelse har sitt ursprung i artikel 3 [i Europakonventionen]. Att återsända en person till ett land där han eller hon löper en verklig risk ('real risk') att utsättas för en sådan behandling utgör således en överträdelse av denna artikel. Om en sådan verklig risk har visats eller visas föreligga ska ett tidsbegränsat uppehållstillstånd (asyl) i princip utfärdas.

...

16 En ny artikel 3.105 d infördes i 2000 års utlänningsförordning (Vreemdelingenbesluit 2000) för att, med verkan från den 25 april 2008, uttryckligen införliva artikel 15 c i direktivet.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

17 Den 13 december 2006 ansökte makarna Elgafaji om tidsbegränsat uppehållstillstånd i Nederländerna. I ansökan angavs omständigheter för att styrka att de skulle löpa en verklig risk om de avvisades till sitt ursprungsland, Irak. Till stöd för sin argumentation åberopade de uppgifter avseende sin personliga ställning och förhållanden.

18 De anförde bland annat att Meki Elgafaji är shiit och att han från augusti 2004 till september 2006 arbetade för ett brittiskt företag som ansvarar för säkerheten vid persontransporter mellan flygplatsen och den "gröna zonen". De har vidare gjort gällande att Meki Elgafajis farbror, anställd inom samma företag, dödades av milismän och att det i dödsfallsintyget angavs att han avled i en terroristattack. Kort tid därefter fästes ett hotbrev på dörren till den bostad som Meki Elgafaji delade med sin maka Noor Elgafaji, som är sunnit. I hotbrevet stod "död åt kollaboratörerna".

19 Genom olika beslut av den 20 december 2006 avslog Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie (ministern för utlännings- och integrationsfrågor, nedan kallad ministern), som var behörig att avgöra utlänningsärenden fram till den 22 februari 2007 då behörigheten övergick på Staatssecretaris van Justitie, makarna Elgafajis ansökningar om tidsbegränsat uppehållstillstånd. Han ansåg bland annat att de åberopade omständigheterna inte hade styrkts i tillräcklig utsträckning och följaktligen att de inte visat att det förelåg en verklig risk för att de skulle utsättas för allvarliga och personliga hot vid avvisning till sitt ursprungsland. Deras situation omfattades därför enligt ministern inte av tillämpningsområdet för artikel 29.1 b i Vw 2000.

20 Enligt ministern är bevisbördan densamma för skydd enligt artikel 15 b i direktivet som för skydd enligt artikel 15 c. Asylsökande ska, enligt dessa bestämmelser och i likhet med vad som föreskrivs i artikel 29.1 b i Vw 2000, styrka sin personliga situation samt att de riskerar att utsättas för allvarliga och personliga hot om de avvisas till sitt ursprungsland. Då makarna Elgafaji inte inkommit med någon sådan

bevisning enligt artikel 29.1 b i Vw 2000 kan de inte med framgång åberopa artikel 15 c i direktivet.

21 Sedan deras ansökan om tidsbegränsat uppehållstillstånd avslagits överklagade makarna Elgafaji till Rechtbank te' s-Gravenhage, som biföll deras talan.

22 Nämnda domstol kom fram till att artikel 15 c i direktivet gäller situationer då det föreligger en väpnad konflikt i den skyddssökandes ursprungsland och att det inte krävs att hotet ska vara riktat mot en viss person i lika hög grad som enligt artikel 15 b och artikel 29.1 b i Vw 2000. Det är således lättare att bevisa att det föreligger ett allvarligt och personligt hot mot de personer som ansöker om skydd med stöd av artikel 15 c i direktivet jämfört med dem som ansöker om skydd med stöd av artikel 15b.

23 Rechtbank te' s-Gravenhage upphävde därför besluten av den 20 december 2006 att inte bevilja makarna Elgafaji tidsbegränsat uppehållstillstånd, då beviskravet enligt artikel 15 c i direktivet hade anpassats till beviskravet vid tillämpning av artikel 15 b, vilket krav även upptagits i artikel 29.1 b i Vw 2000.

24 Enligt denna domstol borde ministern ha undersökt om det fanns skäl att bevilja makarna Elgafaji ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av artikel 29.1 d i Vw 2000 på grund av att det förelåg allvarliga hot enligt artikel 15 c i direktivet.

25 Sedan detta avgörande hade överklagats till Raad van State fann denna domstol att de relevanta bestämmelserna i direktivet gav upphov till tolkningssvårigheter. Raad van State fann vidare att artikel 15 c häri inte hade införlivats med nederländsk rätt den 20 december 2006 då ministerns omtvistade beslut antogs.

26 Under dessa omständigheter beslutade Raad van State att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Ska artikel 15 ... c i direktiv[et] ... tolkas så, att bestämmelsen endast ger skydd i en situation som även omfattas av artikel 3 i [Europakonventionen], såsom denna tolkats i rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, eller ger förstnämnda bestämmelse, i jämförelse med artikel 3 i [Europakonventionen], ett kompletterande eller annat skydd?

2) Om artikel 15... c i direktivet i jämförelse med artikel 3 i [Europakonventionen] ger ett kompletterande eller annat skydd, vilka kriterier ska i sådant fall användas för att bedöma huruvida en person, som hävdar att han eller hon ska betecknas som alternativt skyddsbehövande, löper en verklig risk att utsättas för allvarligt och personligt hot på grund av urskillningslöst våld i den mening som avses i artikel 15 ... c, jämförd med artikel 2 ... e, i direktivet?"

Prövning av tolkningsfrågorna

27 Det finns inledningsvis anledning att påpeka att den hänskjutande domstolen önskar få förtydligat vilket skydd som garanteras enligt artikel 15 c i direktivet i förhållande till det skydd som ges enligt artikel 3 i Europakonventionen, såsom denna tolkats av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i sin rättspraxis (se bland annat Europadomstolens dom av den 17 juli 2008 i målet NA. mot Förenade kungariket, ännu inte publicerad i *Recueil des arrêts et décisions*, §§ 115–117 och där angiven rättspraxis).

28 Även om den grundläggande rättighet som föreskrivs i artikel 3 i Europakonventionen utgör en allmän gemenskapsrättslig princip vars efterlevnad domstolen ska säkerställa och även om rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna beaktas vid tolkningen av denna rättighets omfattning inom gemenskapernas rättsordning, är det emellertid artikel 15 b i direktivet som i huvudsak motsvarar nämnda artikel 3. Innehållet i artikel 15 c i direktivet skiljer sig däremot från innehållet i artikel 3 i Europakonventionen. Bestämmelsen ska därför ges en självständig tolkning samtidigt som de i Europakonventionen garanterade grundläggande rättigheterna iakttas.

29 De ställda frågorna, som ska provas tillsammans, avser således tolkningen av artikel 15 c i direktivet, jämförd med artikel 2 e i detsamma.

30 Med hänsyn till dessa inledande synpunkter och mot bakgrund av omständigheterna i det nationella målet ska den hänskjutande domstolen anses ha ställt frågorna för att få klarhet i huruvida artikel 15 c i direktivet jämförd med artikel 2 e i detsamma ska tolkas så, att det, för att ett allvarligt och personligt hot ska anses föreligga mot liv eller lem för en person som ansöker om alternativt skydd, krävs att denne visar att hoten är specifikt riktade mot honom på grund av omständigheter som är hänförliga till hans situation. Om frågan besvaras nekande, vill den hänskjutande domstolen få klarhet i vilka kriterier som ska tillämpas för att fastställa att sådana hot föreligger.

31 För att besvara frågan ska domstolen jämföra de tre olika typer av allvarliga hot som anges i artikel 15 i direktivet, vilka utgör förutsättningar för att en person ska kunna betraktas som alternativt skyddsbehövande då det, i enlighet med artikel 2 e i samma direktiv, finns grundad anledning att förmoda att den berörda personen, om han eller hon återsänds till sitt ursprungsland, skulle utsättas för en "verklig risk att lida [sådan] skada".

32 Det ska härvid påpekas att uttrycken "dödsstraff", "avrättning" och "tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av en sökande", som används i artikel 15 a och b i direktivet, avser situationer då det finns en specifik risk för att den som ansöker om alternativt skydd kommer att lida en viss typ av skada.

33 Den typ av skada som definieras i artikel 15 c i direktivet och som avser "allvarligt och personligt hot mot en [sökandes] liv eller lem" avser däremot en mer generell risk för skada.

34 Den bestämmelsen rör nämligen mer allmänt "hot mot en ... persons liv eller lem", snarare än specifikt våld. Dessa hot ska dessutom vara följden av en allmän situation av "internationell eller intern väpnad konflikt".

Det aktuella våldet som ligger bakom hoten ska slutligen vara "urskillningslöst", vilket innebär att det kan riktas mot människor utan hänsyn till deras personliga situation.

35 I detta sammanhang ska uttrycket "personligt" förstås så, att det avser angrepp som riktas mot civilpersoner utan hänsyn till deras identitet när det urskillningslösa våld som kännetecknar den pågående väpnade konflikten – vilket våld ska bedömas av de behöriga nationella myndigheter som ska ta ställning till en ansökan om alternativt skydd eller av domstolar i en medlemsstat som har att pröva ett överklagande av ett beslut om avslag på en sådan begäran – är så allvarligt att det finns grundad anledning att förmoda att en civilperson om han eller hon återsändes till det aktuella landet eller, i förekommande fall, till den aktuella regionen, genom sin blotta närvaro där, skulle löpa en verklig risk att utsättas för sådana allvarliga hot som avses i artikel 15 c i direktivet.

36 Denna tolkning innebär att artikel 15 c i direktivet ges ett eget tillämpningsområde och motsägs inte av ordalydelsen i skäl 26, vari anges att "[r]isker som en befolkningsgrupp i ett land eller ett segment av befolkningen överlag är utsatta för utgör i normalfallet i sig inte ett personligt hot som kan betecknas som allvarlig skada".

37 Enligt detta skäl är det förvisso i princip inte tillräckligt att objektivt konstatera att det föreligger en risk som sammanhänger med den allmänna situationen i ett land för att villkoren i artikel 15 c i direktivet ska vara uppfyllda avseende en viss person. Genom att uttrycket "i normalfallet" används i bestämmelsen görs emellertid en reservation för det fall då det föreligger en exceptionell situation som kännetecknas av så allvarliga risker att det finns grundad anledning att förmoda att den berörda personen personligen skulle utsättas för risken i fråga.

38 Att situationen ska vara exceptionell bekräftas även av att det aktuella skyddet är alternativt och av systematiken i artikel 15 i direktivet. De skador som anges i artikel 15 a och b kräver nämligen en tydlig individualisering. Det är förvisso riktigt att kollektiva omständigheter spelar en viktig roll för tillämpning av artikel 15 c i direktivet, på så sätt att den berörda personen, i likhet med andra, tillhör en grupp potentiella offer för urskillningslöst våld vid en väpnad inre eller internationell konflikt. Bestämmelsen ska dock ges en systematisk tolkning med beaktande av de andra situationer som avses i nämnda artikel 15 och således tolkas på ett sätt som i hög grad beaktar denna individualisering.

39 Det ska i detta avseende påpekas att ju lättare den sökande har för att visa att hoten är specifikt riktade mot honom på grund av omständigheter som är hänförliga till hans situation desto lägre krav ställs på det urskillningslösa våldet för att vederbörande ska komma i åtnjutande av alternativt skydd.

40 Det ska vidare tilläggas att följande omständigheter kan beaktas vid den individuella bedömningen av en ansökan om alternativt skydd enligt artikel 4.3:

– Det urskillningslösa våldets geografiska utbredning samt den sökandes verkliga destination om han eller hon återsänds till det aktuella landet, såsom framgår av artikel 8.1 i direktivet.

– Huruvida det i förekommande fall finns en allvarlig indikation på att en verklig risk av den typ som avses i artikel 4.4 i direktivet föreligger. Om det föreligger en sådan indikation kan kravet på urskillningslöst våld för att komma i åtnjutande av alternativt skydd sänkas.

41 Vad gäller det nu aktuella målet erinrar domstolen slutligen om att även om artikel 15 c i direktivet inte uttryckligen införlivats med det nationella rättssystemet förrän efter det att de omständigheter som gett upphov till tvisten vid den hänskjutande domstolen ägt rum, ankommer det på den sistnämnda att tolka nationell rätt, i synnerhet artikel 29.1 b och d i Vw 2000, på ett sätt som överensstämmer med direktivet.

42 Enligt fast rättspraxis är nämligen den nationella domstolen vid tillämpningen av nationell rätt, oavsett om det rör sig om bestämmelser som antagits före eller efter ett direktiv, skyldig att i den utsträckning det är möjligt tolka den nationella rätten mot bakgrund av direktivets ordalydelse och syfte så att det resultat som avses i direktivet uppnås och därmed agera i överensstämmelse med artikel 249 tredje stycket EG (se, bland annat, dom av den 13 november 1990 i mål C-106/89, *Marleasing*, REG 1990, s. I-4135, punkt 8, svensk specialutgåva, volym 10, s. 575, och av den 24 juni 2008 i mål C-188/07, *Commune de Mesquer* (REG 2008, s. I-0000), punkt 84).

43 Med hänsyn till samtliga ovan redovisade överväganden ska de frågor som ställts besvaras enligt följande. Artikel 15 c i direktivet, jämförd med artikel 2 e i samma direktiv, ska tolkas så

– att det, för att ett allvarligt och personligt hot ska anses föreligga mot liv eller lem för en person som ansöker om alternativt skydd, inte krävs att sökanden visar att hoten är specifikt riktade mot honom på grund av omständigheter som är hänförliga till hans personliga situation,

– att förekomsten av sådana hot i undantagsfall kan anses styrkt när det urskillningslösa våld som kännetecknar den pågående väpnade konflikten – vilket våld ska bedömas av de behöriga nationella myndigheter som ska ta ställning till en ansökan om alternativt skydd eller av domstolar i en medlemsstat som har att pröva ett överklagande av ett beslut om avslag på en sådan begäran – är så allvarligt att det finns grundad anledning att förmoda att en civilperson om han eller hon återsändes till det aktuella landet eller, i förekommande fall, till den aktuella regionen, genom sin blotta närvaro där, skulle löpa en verklig risk att utsättas för sådana hot.

44 Det ska slutligen tilläggas att den tolkning av artikel 15 c i direktivet, jämförd med artikel 2 e i samma direktiv, som följer av ovanstående punkter till fullo överensstämmer med Europakonventionen, inklusive rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna beträffande artikel 3 i Europakonventionen (se särskilt målet *NA mot Förenade kungariket*, §§ 115–117 och där angiven rättspraxis).

Rättegångskostnader

45 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

Artikel 15 c i rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet, jämförd med artikel 2 e i samma direktiv, ska tolkas på följande sätt:

- För att ett allvarligt och personligt hot ska anses föreligga mot liv eller lem för en person som ansöker om alternativt skydd krävs inte att denne visar att hoten är specifikt riktade mot honom på grund av omständigheter som är hänförliga till hans personliga situation.
- Förekomsten av sådana hot kan i undantagsfall anses styrkt när det urskillningslösa våld som kännetecknar den pågående väpnade konflikten – vilket våld ska bedömas av de behöriga nationella myndigheter som ska ta ställning till en ansökan om alternativt skydd eller av domstolar i en medlemsstat som har att pröva ett överklagande av ett beslut om avslag på en sådan begäran – är så allvarligt att det finns grundad anledning att förmoda att en civilperson om han eller hon återsändes till det aktuella landet eller, i förekommande fall, till den aktuella regionen, genom sin blotta närvaro där, skulle löpa en verklig risk att utsättas för sådana hot.

Underskrifter

* Rättegångsspråk: nederländska.